

26 Ocak 2022

Pazaryeri İş Modeli ve Hediye Kartı Faaliyeti Yürütenler için

TCMB'ye Yapılacak Raporlama için Son Tarih: 31 Ocak 2022!

1. Ne olmuştu?

Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun'da ("**Kanun**") aşağıdaki hizmetlerin Kanun kapsamında ödeme hizmetleri sayılmadığı belirtilmiştir:

- Ödeme işleminin, gönderen ya da alıcı namına mal veya hizmet pazarlığına ya da alım satımına yetkili olan ticari temsilci aracılığıyla yapılması ("**Ticari Temsilci İstisnası**").
 - Bu istisnanın tipik örneği, "**pazaryeri**" (*marketplace*) iş modelidir.
- Sadece ödeme aracını çıkaranın iş yerinde, sınırlı bir hizmet sağlayıcı ağında ya da sınırlı bir mal veya hizmet çeşidi için ödeme aracını ihraç eden ile yapılan ticari bir anlaşma çerçevesinde gerçekleştirilen mal veya hizmet alımında kullanılabilen araçlara ilişkin işlemler ("**Sınırlı Ağ İstisnası**").
 - "Ödeme aracını çıkaranın iş yerinde mal veya hizmet alımında kullanılabilen araçların" tipik örneği bir mağazalar zinciri tarafından çıkartılmış ve o mağazalar zincirinde geçen "**hediye kartı**"dır. *(Her ne kadar Avrupa Birliği'nde son zamanlarda "hediye kartı" sistemlerinin "ödeme tetikleme" ayağı içermemesi nedeniyle, tamamen kapsam dışında tutulması gerektiği savunulsa da, hukukumuzda henüz böyle bir açıklık olmadığı için hediye kartlarının da Kanun kapsamında ödeme aracı olarak fakat Sınırlı Ağ İstisnası çerçevesinde değerlendirilmesi uygun olacaktır.)*

Bahsi geçen işlemler istisna kapsamında olmakla birlikte Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası'na ("**TCMB**") bu iki istisnaya ilişkin işlemlerin belli bir büyüklük ve etki alanına ulaşması durumunda bu işlemleri de ödeme hizmeti sayma yetkisi verilmiştir.

Ardından, 1 Aralık 2021 tarihinde yürürlüğe giren Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para İhracı ile Ödeme Hizmeti Sağlayıcıları Hakkında Yönetmelik ("Yönetmelik") ile, Ticari Temsilci İstisnası ve Sınırlı Ağ İstisnası'ndan yararlanan hizmet sağlayıcıların son 12 (on iki) ay içerisinde bu kapsamda gerçekleştirdikleri işlem tutarının **50 milyon** Türk lirasını aşması halinde, bu kişilere son 12 (on iki) aylık faaliyetlerini takip eden ayın Ocak ayı içerisinde bu işlemlerini TCMB'ye raporlama yükümlülüğü getirilmiştir.

TCMB toplayacağı bu raporlara göre, ilgili hizmetlerin ödeme hizmeti sayılıp sayılmayacağına karar verecektir.

Yönetmelik'in 1 Aralık 2021 tarihinde yürürlüğe girmesi nedeniyle bu raporlamanın 2021 yılını kapsayıp kapsamayacağı, dolayısıyla 31 Ocak 2022 tarihinde bir raporlama yapıp yapılmayacağı belirsizdi.

2. İlk raporlama tarihi netleştirildi mi?

Evet, bu raporlama yükümlülüğüne ilişkin detaylar, TCMB tarafından geçtiğimiz Cuma günü (21 Ocak 2022 tarihinde) yayımlanan “**Bilgilendirme Rehberi**” ile de daha açık bir şekilde ortaya konulmuştur.

Bu rehberde, özellikle 2021 yılına ilişkin 31 Ocak 2022 tarihine kadar raporlama yapılacağı netleştirilmiştir.

Bundan sonraki yıllarda da her yıl Ocak ayında bu raporlamanın yapılması gerekecektir.

3. Kimler bu raporlamayı yapacak?

Ticari Temsilci İstisnası ve Sınırlı Ağ İstisnası’ndan yararlanan hizmet sağlayıcılar, son 12 (on iki) ay içerisinde bu istisna kapsamında gerçekleştirdikleri işlem tutarı **50 milyon** Türk lirasını aşarsa, bu raporlamayı yapacaklar.

4. İki istisnadan da yararlananlar nasıl raporlama yapacak?

Eğer Hizmet sağlayıcı, hem Ticari Temsilci İstisnası’ndan hem de Sınırlı Ağ İstisnası’ndan yararlanmakta ise bu durumda, her iki istisna kapsamındaki işlemlerinin ayrı ayrı 50 milyon Türk lirasını aşıp aşmadığına bakılması gerekecektir.

Şayet her iki istisna kapsamındaki işlemler de, ayrı ayrı 50 milyon Türk lirasını aşıyorsa ikisinin de ayrı ayrı raporlanması gerekecektir.

Yalnızca biri aşıyorsa, bu durumda söz konusu miktarı aşan işlemlerin raporlanması gerekecektir.

5. Raporun şekli ve kapsamı nasıl olacak?

Aşağıdaki bilgi ve belgeleri içeren raporu, yürütülen faaliyetin hangi istisna kapsamında gerçekleştirildiği de belirtilerek, her yıl ocak ayı içerisinde TCMB’ye sunmak gerekmektedir. Raporun herhangi bir formatı bulunmamaktadır:

- Verilen hizmetin tanımı,
- Detaylı iş akış ve modelleri,
- İşlem hacimleri,
- Ortalama, asgari ve en yüksek işlem tutarı,
- Müşteri ve üye işyeri ağı,
- Geçerli oldukları işyeri sayısı, türü ve bunlara ilişkin coğrafi bölge dağılımı,
- TCMB tarafından talep edilebilecek diğer bilgi ve belgeler.

6. Dikkate alınacak işlem tutarı nasıl belirlenecek?

Raporlama yükümlülüğüne esas olacak “**işlem tutarı**” belirlenirken kuruluş tarafından aracılık edilen fona konu olan, yani pazaryeri iş modeliyle faaliyet gösteren e-ticaret şirketleri bakımından ürünün **komisyon dahil toplam satış bedeli** şeklinde anlaşılması ve bu şekilde hesaplanması gerekmektedir.

Ön ödemeli araç kullanılarak tahsil edilen tutarların, Sınırlı Ağ İstisnası kapsamında faaliyet gösteren hizmet sağlayıcının mağaza ağındaki üçüncü bir kişiye (örneğin, franchise mağazası) aktarılması halinde, bahsi geçen işlemler de anılan işlem tutarına dahil edilecektir. Bu noktada

hizmet sağlayıcının kendi mağaza ağı içerisinde, elektronik parayı aktardığı tarafın bir önemi bulunmamaktadır.

Ancak burada bahsi geçen işlemin hem Ticari Temsilci İstisnası hem de Sınırlı Ağ İstisnası kapsamında değerlendirilen işlemlerden olması halinde, çifte bilgilendirmeyi önlemek amacıyla, ödeme işlemi ile ilgili olarak bu işlemlerin farklı kapsamda değerlendirilmesi ve birbirini takip eden transfer işlemlerinin ayrıca raporlanması gerekecektir.

7. Sınırlı ağ istisnası kapsamı dışına çıkartılan kuruluşlar yönünden raporlama

Sınırlı Ağ İstisnası'ndan yararlanabilmek için, sadece belirli bir hizmet ağında kullanılabilen ön ödemeli araçların, sadece belirli bir mağaza veya mağaza ağında yapılacak alışverişlerde kullanılabilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede ön ödemeli aracı ihraç eden kuruluş ile yapılan sözleşme kapsamında, ön ödemeli aracın kullanılabileceği yerler arasına eklenen tüm işyerlerinde geçerli olacak şekilde tasarlanan veya Banka Kartları ve Kredi Kartları Kanunu'nda tanımlanan kartlı sistem kuruluşları ile uyumlu olacak şekilde ihraç edilen ön ödemeli araçlar ise, söz konusu Sınırlı Ağ İstisnası'ndan yararlanamazlar ve Kanun kapsamında değerlendirilirler.

Kanun kapsamına dahil edilen bu ödeme araçları için, Yönetmeliğin yürürlük tarihinden itibaren 1 yıllık uyum süresi (01.12.2022) getirilmiştir. Bu uyum süresi içerisinde bahis geçen kuruluşların yapacağı işlemlere ilişkin olarak sunacağı raporlarda, uyum yükümlülüğüne tabi olan ön ödemeli araçlar kullanılarak yapılan ödemelerle bağlantılı olarak Sınırlı Ağ İstisnası ve Ticari Temsilci İstisnası kapsamında gerçekleştirdikleri ödeme aracılık işlemlerine de raporda yer vermeleri gerekmektedir.

Rehber şu linkten ulaşabilirsiniz: [TCMB Rehber](#)

Saygılarımızla,

Bora Yazıcıoğlu
bora@yazicioglullegal.com

Kübra İslamoğlu Bayer
kubra@yazicioglullegal.com

Veysi Mert İnan
mert@yazicioglullegal.com

Bu not hukuki görüş niteliğinde değildir. Sadece bilgi amaçlı hazırlanmış ve gönderilmiştir. Konuyla ilgili hukuki görüş almak isterseniz bizimle bağlantıya geçmenizi rica ederiz.